

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Lenky Krupičkové a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobkyně: **A. S.**, zastoupená Mgr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 21, Praha 1, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 20. 11. 2018, č. j. 30 A 292/2018 - 22,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 20. 11. 2018, č. j. 30 A 292/2018 - 22, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :**I.**

[1] Žalobkyně se žalobou podanou u Krajského soudu v Plzni domáhala zrušení rozhodnutí žalované ze dne 24. 10. 2018, č. j. MV-83151-5/SO-2018, ve věci zamítnutí její žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR. Krajský soud v Plzni v záhlaví uvedeným usnesením postoupil žalobu k vyřízení Městskému soudu v Praze. Uvedl, že dle § 172 odst. 7 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o pobytu cizinců“), který má přednost před obecnou úpravou v zákoně č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), je místní příslušnost soudu určena místem, kde byla žalobkyně v den podání žaloby hlášena k pobytu. Přestože žalobkyně měla dle podkladů přiložených k žalobě bezprostředně před jejím podáním změnit místo hlášeného pobytu na plzeňskou adresu, byla dle údajů v registru obyvatel ke dni 19. 11. 2018 stále pobytém hlášena na adrese v Praze, tj. v obvodu Městského soudu v Praze.

II.

[2] Proti tomuto usnesení podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížnost. Namítá, že je hlášena k pobytu v Plzni, což dokládá potvrzením o zajištění ubytování na adrese A. U. 18, P., a kopií svého cestovního dokladu, která obsahuje razítko Policie ČR ze dne 8. 11. 2018 potvrzující ohlášení k pobytu tamtéž. Ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2018, č. j. 2 As 241/2018 - 12, splnila ohlašovací povinnost; i v případě, že by tak neučinila, bylo povinností soudu se jí v případě jakýchkoli pochybností ohledně jejího pobytu na tyto dotázat. Legitimně změnila adresu svého pobytu; tu následně nahlásila policejnímu orgánu a teprve poté podala správní žalobu ke Krajskému soudu v Plzni. Navrhuje, aby Krajský soud v Plzni zrušil své rozhodnutí v rámci autoremedury; alternativně věc postoupil Nejvyššímu správnímu soudu ke zrušení usnesení a vrácení věci k novému projednání.

III.

[3] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[4] Kasační stížnost je důvodná.

[5] Předložený spor spočívá v určení, zda je místně příslušným k věcnému rozhodování případu stěžovatelky Krajský soud v Plzni či Městský soud v Praze.

[6] Určení místní příslušnosti správního soudu je obecně upraveno v § 7 odst. 2 s. ř. s. věta první, podle kterého *[n]estanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany.* Tímto zvláštním zákonem, který má před obecným pravidlem přednost, je v projednávané věci zákon o pobytu cizinců. Dle § 172 odst. 7 uvedeného zákona je k řízení o žalobě proti správnímu rozhodnutí a o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu (vyjma rozhodnutí o správním vyhoštění, o povinnosti uhradit náklady spojené se správním vyhoštěním, o zajištění, o prodloužení doby trvání zajištění, o umístění cizince do části s přísným režimem zajištění a o přestupku) *místně příslušný krajský soud, v jehož obvodu je cizinec v den podání žaloby hlášen k pobytu; jde-li o cizince, který nemusí hlásit pobyt, krajský soud, v jehož obvodu se převážně zdržuje, a v ostatních případech krajský soud, v jehož obvodu byl zjištěn pobyt cizince na území.*

[7] Z § 93 odst. 1 a § 95 zákona o pobytu cizinců vyplývá, že povinnost hlásit místo pobytu na území České republiky policii má každý cizinec, který není občanem členského státu Evropské unie, do 3 pracovních dnů ode dne vstupu na území, není-li osobou mladší 15 let, členem personálu zastupitelského úřadu cizího státu nebo mezinárodní vládní organizace akreditované v České republice, jeho rodinným příslušníkem registrovaným Ministerstvem zahraničních věcí nebo cizincem, kterému ministerstvo zajišťuje ubytování, cizincem, který tuto povinnost splnil u ubytovatele dle § 103 písm. b) zákona o pobytu cizinců, nebo cizincem, který je ve výkonu zabezpečovací detence, vazby, ve výkonu trestu odnětí svobody nebo který je umístěn v policejní cele nebo v zařízení ve smyslu § 130 zákona o pobytu cizinců. Podle § 97 zákona o pobytu cizinců je cizinec *při hlášení pobytu na území povinen sdělit policii vyplněním přihlašovacího tiskopisu jméno, příjmení přihlašovaného cizince, datum jeho narození, jeho státní občanství, trvalé bydliště v zahraničí, číslo cestovního dokladu a víza, je-li v cestovním dokladu vyznačeno, počátek a místo pobytu, předpokládanou dobu a účel pobytu na území.* Změny místa pobytu cizinec hlásí opět vyplněním přihlašovacího tiskopisu; na požádání je pak povinen předložit doklady prokazující pravdivost údajů uvedených v tiskopise

pokračování

(§ 98 odst. 6 zákona o pobytu cizinců). Dle typu pobytového oprávnění jsou změny hlášeny Ministerstvu vnitra ČR či přímo Policii ČR.

[8] Při určování místní příslušnosti správního soudu podle § 172 odst. 7 zákona o pobytu cizinců se uplatní tři kritéria. K řízení o žalobě je místně příslušný krajský soud: 1) v jehož obvodu je cizinec v den podání žaloby hlášen k pobytu; 2) jde-li o cizince, který nemusí hlásit pobyt, krajský soud, v jehož obvodu se převážně zdržuje; 3) v ostatních případech krajský soud, v jehož obvodu byl zjištěn pobyt cizince na území (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 1. 2015, č. j. Nad 18/2015 - 80, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2018, č. j. 2 As 241/2018 - 12). Hlášeným pobytem žalobce ve smyslu § 172 odst. 7 věty první, části před středníkem, zákona o pobytu cizinců se pak rozumí místo pobytu, jehož ohlášením k tomu příslušnému správnímu orgánu cizinec splnil ohlašovací povinnost stanovenou v § 93 a násl. zákona o pobytu cizinců (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2012, č. j. 5 As 100/2011 - 27).

[9] Z předloženého spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že povolení k dlouhodobému pobytu udělené stěžovatelce bylo platné do 31. 8. 2017; její žádost o změnu účelu pobytu byla zamítnuta rozhodnutím správního orgánu I. stupně ze dne 20. 3. 2018, č. j. OAM-11470-12/DP-2017, které bylo potvrzeno rozhodnutím žalované ze dne 24. 10. 2018, č. j. MV-83151-5/SO-2018. Dne 15. 11. 2018 podala stěžovatelka proti rozhodnutí žalované žalobu ke Krajskému soudu v Plzni, v níž jako adresu pobytu uvedla: A. U. 18, P. Přílohu žaloby tvořil Doklad (potvrzení) o zajištění ubytování ze dne 5. 11. 2018 a opatřený úředně ověřeným podpisem ubytovatele. Ubytování bylo dle dokladu sjednáno od 5. 11. 2018 do 15. 1. 2019. Dále byla k žalobě přiložena kopie cestovního dokladu, kde bylo vyznačeno potvrzení místa hlášeného pobytu na území ČR (na adrese A. U. 18, P.) s datem ohlášení 8. 11. 2018 a razítkem Policie ČR. Dne 19. 11. 2018 si nechal Krajský soud v Plzni vyhotovit výpis údajů z registru obyvatel, dle něhož je adresa místa pobytu stěžovatelky: P. 2603/43, P. Tuto adresu stěžovatelka užívala rovněž pro komunikaci se správními orgány ve správním řízení. Krajský soud v Plzni na základě údaje z výpisu z registru obyvatel dovedl místní příslušnost Městského soudu v Praze.

[10] Z napadeného rozhodnutí plyne, že stěžovatelka je státní příslušnicí Republiky Kazachstán. Jako taková má povinnost hlásit místo pobytu na území České republiky i jeho změnu (žádný z předpokladů dle § 93 a § 95 zákona o pobytu cizinců, který by ohlašovací povinnost vylučoval či modifikoval - např. členství v personálu zastupitelského úřadu cizího státu nebo mezinárodní vládní organizace akreditované v České republice či pobyt v zabezpečovací detenci nebo ve vazbě, u ní zjevně není naplněn). Krajský soud v Plzni se tedy v rámci zkoumání podmínek řízení (místní příslušnosti) správně zabýval tím, kde byla stěžovatelka ke dni podání žaloby hlášena k pobytu.

[11] Stěžovatelka v žalobě uvedla jako adresu svého bydliště: A. U. 18, P. Dále doložila kopii svého cestovního dokladu, z níž plyne, že ode dne 8. 11. 2018 je hlášena k pobytu na adrese uvedené v žalobě, což dále podpořila předložením dokladu o zajištění ubytování. Krajský soud v Plzni nicméně údaj o hlášeném místě pobytu vyplývající z těchto dokumentů bez bližšího zdůvodnění neakceptoval a provedl vlastní šetření místa pobytu stěžovatelky, když si vyžádal výpis z registru obyvatel. V důsledku tohoto postupu pak vyvstal v otázce místa pobytu rozpor mezi údaji předloženými stěžovatelkou a údaji, jež získal Krajský soud v Plzni z registru obyvatel. Krajský soud v Plzni vzal za rozhodný údaj adresu uvedenou v registru obyvatel, aniž by současně vysvětlil, proč má mít právě tento údaj přednost před údajem zapsaným v cestovním dokladu stěžovatelky, a to přesto, že zákon o pobytu cizinců v souvislosti s hlášením pobytu na registr obyvatel nijak neodkazuje. Krajský soud v Plzni tedy nepostupoval správně, pokud za popsané situace považoval za rozhodný údaj z registru obyvatel. Měl-li pochybnosti

o správnosti údaje o místě hlášeného pobytu předloženého a doloženého stěžovatelkou, mohl místo hlášeného pobytu stěžovatelky ke dni podání žaloby ověřit např. zasláním žádosti Ministerstvu vnitra o provedení lustrace a sdělení, kde byla stěžovatelka hlášena k pobytu ke dni 15. 11. 2018, respektive o přehled údajů o hlášeném místě pobytu stěžovatelky, včetně změn.

[12] Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že v posuzované věci jsou patrné některé okolnosti, které by mohly nasvědčovat účelovému jednání označovanému jako tzv. forum shopping, tj. výběr místa, kde bude spor řešen (změna místa pobytu bezprostředně před podáním žaloby, ubytovací smlouva na dobu sotva přesahující dva měsíce). Shromážděné podklady nicméně nejsou natolik průkazné, aby samy o sobě forum shopping jednoznačně potvrdily. K tomu by bylo potřeba dalších zjištění, např. že se stěžovatelka na plzeňské adrese fakticky nikdy nezdržovala a nadále pobývala v Praze, nebo že se na jí uvedené plzeňské adrese vůbec nenachází nemovitost způsobilá k bydlení. Jejich provedení by nicméně vyžadovalo další pátrání, jež by prodlužovalo řízení a oddalovalo řešení, které účastník řízení po správním soudu žádá. Není účelné, aby krajské soudy vynakládaly nadstandardní úsilí při určení místně příslušného soudu. Jak již uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 2 As 359/2017 - 31, „[z]jednodušeně řečeno jde toliko o technické pravidlo mající za cíl zejména rovnoměrné rozložení případů mezi všechny správní soudy, případně (v jiných věcech) umožnění řešení sporu v místě geograficky blízkém žalobci.“

[13] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto dle § 110 odst. 1 věta první s. ř. s. napadené usnesení zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Plzni k dalšímu řízení. V něm bude tento vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.); na posuzovanou věc tak bude aplikovat kritérium určení místní příslušnosti dle § 172 odst. 7 zákona o pobytu cizinců na základě řádně ověřených zjištění ohledně hlášeného místa pobytu stěžovatelky na území České republiky v době podání žaloby. Dle § 110 odst. 3 s. ř. s. krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. května 2019

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu